ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Γράφει ο **Βασίλης Κακαρούμπας**

Απέχουμε λίγες μέρες από το άνοιγμα της κάλπης, που η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ μετατρέπει σε κολυμβήθρα αποκάθαρσης από το αριστερό παρελθόν, έτσι ώστε χωρίς αγκυλώσεις και βαρίδια να προχωρήσει απρόσκοπτα στην υλοποίηση της διπλής συμφωνίας της με το κεφάλαιο. Στο εσωτερικό με την ένταξή του στο αστικό μπλοκ εξουσίας και διαχείρισης και στο εξωτερικό με τον ««έντιμο» συμβιβασμό» με την καπιταλιστική ολοκλήρωση.

Η επιβολή της νέας συμφωνίας-μνημόνιου, η «σκληρή διαπραγμάτευση» στο όνομα των συμφερόντων και των επιλογών του ελληνικού κεφαλαίου, ο συμβιβασμός του ελληνικού κράτους, έγιναν στα πλάισια των στρατηγικών επιλογών της αστικής τάξης και στα πλαίσια «αντιμετώπισης της κρίσης χρέους» της Ευρωζώνης.

Οι θεωρίες για ρήγμα του νότου, για συμμαχίες ενάντια στο νεοφιλελευθερισμό εξανεμίστηκαν μπροστά στην απόλυτη απόφαση των κυρίαρχων της Ε.Ε. για ενίσχυση της διαδικασίας πολιτικής ενοποίησης και ελέγχου. Η απαίτηση της Γερμανίας για ένα σταθερό ενιαίο νόμισμα σημαίνει σιδηρά πειθαρχία ισοσκελισμένων προϋπολογισμών και οδηγεί από τη μια σε ματοβαμμένα δημοσιονομικά πλεονάσματα για τη διατήρηση του καθεστώτος αποκιοκρατίας χρέους και από την άλλη μεγαλύτερη μεταφορά ουσιωδών κρατικών αρμοδιοτήτων στο ευρωπαϊκό επίπεδο, με στόχο την επιβολή κοινής οικονομικής, δημοσιονομικής και κοινωνικής πολιτικής. Πολιτικής ακραίας λιτότητας που εξαφανίζει τα εργατικά εισόδηματα, δικαιώματα, κοινωνικές παροχές, εξασθενεί τις οικονομίες και αυξάνει την ανεργία.

Η αντιμετώπιση της κατάστασης με τις υπαρκτές ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις, ανισοτιμίες συμπυκνώνεται σε δύο στρατηγικές:

• Προώθηση και κατοχύρωση συλλογικής οικονομικής, δημοσιονομικής και κοινωνικής πολιτικής της ευρωζώνης.
• Επιστροφή στα εθνικά νομίσματα μερική ή συνολική με το ρίσκο των συναλλαγματικών ισοτιμιών και των χρηματαγορών.

Η έξοδος από την ευρωζώνη, η «νομισματική κυριαρχία» που θεωρείται από τους ντόπιους υποστηρικτές της ως μέσο για άσκηση «αντιμνημονιακής πολιτικής» και για τους συμπαθούντες ως σημείο σύγκλισης, ενωτικός κρίκος, καταλύτης για την δρομολόγιση εξελίξεων, δεν αποτελεί ελληνική «αριστερή» πολιτική πρόταση, αλλά προβληματισμό αστικών πολιτικών δυνάμεων στην Ε.Ε. και οφείλεται στην όξυνση των εσωτερικών αντιθέσεων, των ανταγωνισμών και της ανισομετρίας των οικονομιών της ευρωζώνης.

Αν έξοδος από το ευρώ σημαίνει συμφωνημένη αποχώρηση από την ευρωζώνη και αξιοποίηση των δυνατοτήτων που δίνει η χρήση ενός εθνικού νομίσματος προς αναζήτηση τρόπων οικονομικής ανάπτυξης στα πλαίσια της αστικής οικονομίας, δεν προϋποθέτει φυσικά έξοδο από την Ε.Ε. και μπορεί να υλοποιηθεί με την αναζήτηση νέων σχέσεων και συνθηκών με την Ε.Ε.

Αν έξοδος από το ευρώ σημαίνει μια ανεξάρτητη οικονομία προς όφελος του λαού, ελεύθερη παραγωγική ανάπτυξη με αξιοποίηση των δυνατοτήτων του τόπου και του πλούτου της χώρας, με ισότιμες διεθνείς οικονομικές σχέσεις, είναι απόλυτα αντίθετη με την θέση της χώρας στην Ε.Ε. και προϋποθέτει:

1. Ανατροπή όλων των βασικών αρχών συμμετοχής στην ΕΕ, την ελεύθερη κυκλοφορία, κεφαλαίων, προσώπων.

2. Εθνικοποίηση και εργατικό έλεγχο των τραπεζών. Η Τράπεζα της Ελλάδος να φύγει από τον έλεγχο της ΕΚΤ, να καταργηθεί ο νόμος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

3. Αλλαγή όλου του καθεστώτος που αφορά το εξωτερικό εμπόριο, κατάργηση όλων των κανονισμών και αντικατάστασή τους με κεντρικό κρατικό σχεδιασμό και έλεγχο και διαχείριση από παραγωγικούς και καταναλωτικούς συνεταιρισμούς.

4. Κρατικοποίηση όλων των πλουτοπαραγωγικών πηγών, εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων, του συστήματος μεταφορών και του εμπορικού στόλου.

5. Σταμάτημα όλων των χρηματοδοτήσεων και επιδοτήσεων, που αναλαμβάνονται από το κράτος.

6. Παύση πληρωμών και διαγραφή του χρέους.

Και οι δύο θέσεις εξαρτώνται και διαμορφώνονται από την αντίληψη για το χαρακτήρα της κρίσης.

Στην πρώτη περίπτωση η κρίση θεωρείται αποτέλεσμα των αδιεξόδων του νεοφιλελευθερισμού και βάσει αυτού στόχευση είναι «η ανάκτηση της νομισματικής και δημοσιονομικής κυριαρχίας, που συνδέεται με μέτρα ταξικής αναδιανομής και κοινωνικού και εργατικού ελέγχου στις τράπεζες και τις στρατηγικές επιχειρήσεις της χώρας, ανατρέπει τη λιτότητα και εγκαινιάζει ένα αριστερό ριζοσπαστικό μεταβατικό πρόγραμμα».

Αριστερό ριζοσπαστικό μεταβατικό πρόγραμμα μέσα στην Ε.Ε., στα πλαίσια του Μάαστριχτ και του Συμφώνου σταθερότητας;

Αριστερό ριζοσπαστικό μεταβατικό πρόγραμμα, ανατροπή της λιτότητας χωρίς σύγκρουση με το κεφάλαιο και ρήξη με την καπιταλιστική ανασυγκρότηση;

Αριστερό ριζοσπαστικό μεταβατικό πρόγραμμα με την αυταπάτη, που πλέον μπορεί να χαρακτηριστεί εξαπάτηση, νέων δυνατοτήτων σοσιαλδημοκρατικών λύσεων σε περίοδο άγριου κοινωνικού πολέμου;

Αριστερό μεταβατικό πρόγραμμα με μεταρρυθμιστική αντιμνημονιακή κατεύθυνση ή αντικαπιταλιστικό μεταβατικό πρόγραμμα;

Το πρώτο επαναφέρει το δίλημμα «Ρήξη ή υποταγή στο μνημόνιο» συνδέενται και στοχεύει στην ανάκτηση της χαμένης «κυριαρχίας» στην άσκηση εθνικών πολιτικών, στην αποκατάσταση της χαμένης «αξιοπρέπειας». Εγκλωβίζει στη λογική της εθνικής οικονομίας και της ανάπτυξης των εναλλακτικών λύσεων, του ...«υγειούς ανταγωνισμού». Καλλιεργεί την συνεργασία με το ντόπιο κεφάλαιο για την επίτευξη της αναπτυξιακής πορείας, που θα επιτρέψει την άσκηση «αντιμνημονιακής» πολιτικής, δηλαδή μνημόνιο με ανθρώπινο πρόσωπο σε αντικατάσταση του προσφιλούς «σοσιαλισμός με ανθρώπινο πρόσωπο» ή των τρίτων δρόμων «ανάκαμψης και ανασυγκρότησης με βαθιά διαγραφή του χρέους», «στα πλαίσια της βιωσιμότητας». Πράγμα που σημαίνει όχι μόνο αποδοχή και αναγνώρισή του χρέους, τη στιγμή που αστοί οικονομολόγοι αποκαλύπτουν τα δισεκατομμύρια που καρπώνονταιοι τοκογλύφοι των Βρυξελλών, αλλά αποδοχή της πορείας της χώρας στη λυκοσυμμαχία που όλοι παραδέχονται ότι θα είναι μια πορεία συνεχών μνημονίων.

Η δεύτερη περίπτωση αποτελεί προοπτική και στόχο της αντίληψης ότι είναι βαθιά δομική

κρίση του καπιταλισμού, αντίληψη που καθορίζει ότι η λύση δεν μπορεί παρά να έχει ταξικό πρόσημο.

Η αναζήτησή της δεν μπορεί παρά να είναι σε άλλο δρόμο, μιας οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης σε εργατική αντικαπιταλιστική κατεύθυνση, όπου η επιδίωξη του ιδιωτικού κέρδους αντικαθίσταται με το δημόσιο κοινωνικό όφελος για μια νέα οικονομική και κοινωνική πορεία, προσανατολισμένη σαφέστατα στα συμφέροντα των εργαζόμενων πέρα, έξω και αντίθετα με σκόπιμες αοριστολογίες για εθνική ανάπτυξη και εθνική οικονομία.

Η αναζήτησή της αναδεικνύει τον πυρήνα της ταξικής σύγκρουσης, αναδεικνύει την ανάγκη και το χαρακτήρα της πάλης, δεν είναι ένα συνομωτικό τεχνοκρατικό πρόγραμμα επιτελείων, ένα κρυφό «σχέδιο Β».

Η προώθησή της προϋποθέτει να κατανοήσουν, να πειστούν και να στρατευτούν οι εργαζόμενοι τα λαϊκά στρώματα με μια πολιτική ρήξης, στη δημιουργία ενός μαζικού αποφασισμένου εργατικού κινήματος ρήξης και ανατροπής, πράγμα διόλου εύκολο στις δοσμένες συνθήκες.

Η δυσκολία κατανόησης αποδοχής μια τέτοια λογικής από τους εργαζόμενους, συγκρότησης ενός τέτοιου κινήματος, δεν μπορεί να οδηγήσει σε «χειροτεχνισμούς», σε αμβλύνσεις.

Ζητούμενο δεν μπορεί παρά να είναι η τεκμηρίωση, η ισχυροποίηση, του αντικαπιταλιστικής προγράμματος.

Ζητούμενο δεν μπορεί παρά να είναι το πολιτικό υποκείμενο της διαμεσολάβησης.

Τα χαρακτηριστικά του αντικαπιταλιστικού μεταβατικού προγράμματος η διαγραφή χρέους, η έξοδος από ευρώ και ΕΕ, η εθνικοποίηση τραπεζών και στρατηγικών επιχειρήσεων με εργατικό και κοινωνικό έλεγχο, δραστική φορολογία στο κεφάλαιο, ταξική αναδιανομή του πλούτου, στοχεύουν στη συγκρότηση των βάσεων, αντικειμενικών και υποκειμενικών, τη δημιουργία των όρων για την επαναστατική ανατροπή και την κοινωνική χειραφέτηση.

Ο αγώνας για το ψωμί ενάντια στη λιτότητα είναι «ο πιο επαναστατικός» αρκεί να αποκαλύπτονται οι πραγματικές αιτίες, να ξυπνάει την αμφισβήτηση έτσι που να αλλάζει τους συσχετισμούς δύναμης ανάμεσα στο κεφάλαιο και την εργασία.

Αν η ρήξη με την ευρωζώνη δεν συνδέεται αναπόσπαστα με εξοδο από την ΕΕ και την αντικαπιταλιστική ρήξη τότε το «ρήγμα» του εθνικού νομίσματος δεν είναι εναλλακτική για

το εργατικό κίνημα, αλλά μόνο για την αστική πολιτική, που όσο κι αν το απορρίπτει δεν θα αργήσει να το αφομοιώσει και να το διαχειριστεί, έτσι που και να είναι όχι μόνο ακίνδυνο και ανώδυνο για την Ε.Ε. αλλά και να ενταχθεί στις δικές της επιδιώξεις.

Άλλωστε έγινε φανερό τοις πάσι ότι το grexit δεν είναι έξω από τα σχέδια των κυρίαρχων δυνάμεων του κεφαλαίου που θέλουν μια Ευρωζώνη δύο ταχυτήτων, μια πιο σκληρή πειθαρχημένη και μια πιο χαλαρή, που θα έχει διαφορετικές εκδοχές.

Η έξοδος μόνο από το ευρώ δεν αποτελεί ρήγμα γιατί ίσα ίσα εδράζεται στην αστική ρεφορμιστική αντίληψη της δυνατότητας μέσα από πιέσεις «αλλαγής των θεσμών και των δομών της Ευρώπης», της «ανατροπής του νεοφιλελευθερισμού» μέσα από «διεθνικές διαδικασίες» και από «εθνικές πολιτικές» που δεν θα στηρίζονται στο εργατικό κίνημα, αλλά στην ταξική συνεργασία με την αστική τάξη στο εσωτερικό και στην αξιοποίηση των ενδοϊμπεριαλιστικών αντιθέσεων στο εξωτερικό. Στόχος που δεν αφορά τους εγραζόμενους αλλά όσους ενδιαφέρονται για τις δυνατότητες ανάπτυξης του ελληνικού καπιταλισμού μέσα στις διεθνείς αντιθέσεις. Είναι επίσης γνωστό ότι τμήματα του εφοπλιστικού κεφαλαίου που ενδιαφέρονται για νομισματική ελευθερία δεν είναι αντίθετοι με έξοδο από την ευρωζώνη.

Η έξοδος μόνο από την ευρωζώνη αποτελεί υποχώρηση των ιδεών της αριστεράς και είναι αποτέλεσμα της ήττας των κινημάτων, γι αυτό και δεν έχει καμιά κινηματική λογική και προοπτική, δεν αντιμετωπίζεται καν ως στόχος του κινήματος που θα επιτευχθεί με την αντίσταση και την πάλη του, αλλά ως κίνηση απάντηση στα αδιέξοδα από τα πάνω.

Οδηγεί σε αυτοπαγίδευση, εγκλωβισμό στο κατασκευασμένο δίλημμα των εκλογών ευρώ ή δραχμή.

Η έξοδος από την ευρωζώνη θα ήταν ως πρόταση πειστική, αν κατ΄αρχήν δεν γινόταν από τους υποστηρικτές της εισόδου στην ΟΝΕ. Θα αποτελούσε «αίτημα-κρίκο για ριζοσπαστικοποίηση του εργατικού κινήματος» όταν είναι μέρος του «όλου», αν κινιόταν σε κατεύθυνση αμφισβήτησης, έκανε φανερό στους εργαζόμενους τις πραγματικές αιτίες της κατάστασης που αντιμετωπίζουν, αναδείκνυε το ρόλο του κεφαλαίου και των οργάνων του, εθνικών και υπερεθνικών, αποκαλύπτε την ανάγκη της αντικαπιταλιστικής ανατροπής, εμπνεόταν και εντάσσονταν στη δυναμική της κοινωνικής ανατροπής, συσπειρώνε τους εργαζόμενους σε αγωνιστική κατεύθυνση, στην ανάγκη της πάλης και δεν την συγκάλυπτε.

Αν δεν έβαζε πάλι τη λογική των σταδίων, φεύγουμε τώρα από την Ευρωζώνη και μετά

εκτιμούμε ή ακόμα χειρότερα και κουτοπόνηρα, με την δική μας έξοδο και με τις συνέπειες που θα υποστούν και την απειλή εξόδου της Ιταλίας και της Ισπανίας θα καταφέρουμε την πολυπόθητη αλλαγή του χαρακτήρα της Ε.Ε..

Αντίθετα θα είχε ως στόχο να κλείσει την ψαλίδα ανάμεσα στο 48% που θέλουν την έξοδο από το ευρώ και του 24% που θέλουν την έξοδο από την Ε.Ε., ποσοστά ιδιαίτερα υψηλά που διαμορφώθηκαν μετά το δημοψήφισμα. Στόχος που επιτυγχάνεται μόνο με την άμεση προβολή, ανάδειξη της σημασίας του αδιαχώριστου και του αναπόσπαστου με το αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα.

Η αποκοπή τους από το «όλο» αποκρύπτει το χαρακτήρα και το ρόλο της Ε.Ε. και αντίστροφα, οδηγεί στην αμετανόητη λογική του ευρωκομμουνισμού, που ανάγει την ευρωπαϊκή καπιταλιστική ολοκλήρωση σε αναπόφευκτη πραγματικότητα, στην οποία η κυριαρχία των αγορών είναι δεδομένη και θα την «πολεμήσουμε από τα μέσα».

Η έξοδος απ’ το ευρώ και την ΕΕ αποτελεί νευραλγικό στόχο της αντικαπιταλιστικής πρότασης και ο διαχωρισμός τους αδυνατίζει, αποπροσανατολίζει την όποια προσπάθεια ανασυγκρότησης του εργατικού κινήματος, μην καταδείχνοντας ότι όποια προσπάθεια αντίστασης, ανατροπής αντεργατικών πολιτικών και μέτρων θα προσκρούσει στη συνθήκη του Μάαστριχτ και τις εκατοντάδες αντεργατικά νομοθετικά κείμενα, οδηγίες, κανονισμούς, εκθέσεις και ψηφίσματα που την ακολούθησαν και επέβαλαν τη δικτατορία του κεφαλαίου και συνεχίζουν να επιβάλλουν την πλήρη ασυδοσία του.

Για μια ακόμα φορά βρισκόμαστε αντιμέτωποι με τη σύμφυτη με τη γέννηση του επαναστατικού κινήματος λογική που ισχυρίζεται ότι αφού οι εργάτες δεν είναι σε θέση να κατανοήσουν τις αναγκαιότητες και τα καθήκοντα των καιρών χαλαρώνουμε, απλοποιούμε, στρεφόμαστε στα άμεσα, τα συγκεκριμένα, για να γίνουν προσιτά, για να θυμηθούμε ή να ξεχάσουμε ότι τότε «είναι γενικά απρόσιτα».

Εκτός και αν την έχουμε στήσει στην έξοδο για να βρίσκουμε κόσμο…